

Kyläkuvaus Uuvenkirjon pitäjän Vammelsuun kylästä.

Martta Peippo: Esitetty v.1980

Uuvenkirko kirkokylästä ku o kävelty noi 22 km Terjoele päi ni tullaa Vammeljoe sillale, sillaast ku tullaa yli ja aletaa noussa jooemäkkee ni siint kääntyy tie vasempaa ja Oro silla yli se viep suoraa Vammelsuu kyllää. Vammelsuu kyllää kuuluu seuraavat paikat: Airikapää, Antipää, Muotola, Kivikkokorpi, Häntsikkälä, Jooesuu ja Leppänenä. Vammeljoki ol oikee kylä valtasuon, se ol musta, levvee ja osittai aika syväkii.

Siin ongittii, souveltii, uitii ja syksyaikaan pyyvystettii silmui. Se silmumerta ol oikee kästyö taijo näyte, nii monimutkane ja suurtöine se ol. Ai kuis se silmulohko ol hyvvää, vielkii tulloo hyvä serva maku suuhu. Vammelsuu asukkaat olliit sukunimeltää Susi, Nikkane, Kynnäräin, Polkko, Anttalainen, Ikone, Reimaan sekä monta muuta. Sukunimeltää ei kukkaa kutsuunt vaa äijä nimel kutsuttii, niiko nyt Ikose Ruutolfiikii sanottii Lauri Mati Paavo Mari Ruutolf.

Ja niiku joka paikaas Kannakseel ol taatsoi ni ol Vammelsuuskii, kolme taatsaa o jäant mielee. Oro silla luon ol Torteeni taatsa, entiset asukkaat ku kuoliit tai muuttiit ulkomaile ni tään Toteeni taatsan ol ostaant englantilaine Mann. Hää ol Helluntaiseurakunna pappi ja hyö pittiit seuroi. Hää puhu englanniiks ja rouva suomeens. Hyö soittiit kitaroi ja lauloit oikee kauniita laului, kyl kyläläiset paljo käivät seurois. Vastapäätä tätä ol Liisina taatsa, sen ostiit Strandmannit ja assuit siin.

Mut kaikist kuuluisin taatsa ol se kirjailija Andrejffin. Tään kirjailijan tyttö Veera joka sillo ensimmäise maailmasova aikaan ol pien tyttö on 60-luvul kirjottaant kirjan. Hää assuu nykyää Neuvostoliitoos. Kirja o suomennettu vast viime vuon ja kirja nimi o Talo Vammelsuussa. Ai ku suureel rakkauveel ja lämmööl hää muisteloo tätä tornikattosta kotiaa. Laurikaine ost tään heijä paikkaan, talo vietii pois.

Uutu Peko puoti ol kyläkeskeel, siin myötii sekatarvaraa, ruokatarpeita, vaatetta sitsii tyykkii ja kaikelaista, kirassii ym. Mut leipää ja maitoo ei myöty, leivä paisto jokahine kotonnaa ja maijo saivat lehmistää, jos mis pienemmäs talos ei lehmää olt ni hää haki sellaseest mis ol.

Enne joutuit lapset käymää Metsäkylä kansakouluus ku kouluu ei olt, mut sit myöhempää ol jo oma kansakoulukii Vammelsuus.

Uutu Peko puoi takant män tie Kuolema kuilule. Se ol suur jyrkkä penkereen lohkeema suoraa jokkee, mut sen pääl ol hyvä kenttä, siin piettii tantsuloi, joskus polissit hajottiit ko nurkkatantsuloi ei saant pittää, no polissi käi harvo. Kentä laijaas ol suur puukiikku, siel nuoriso kiikku ja laulo pyhäpäivinkii, mut tantsut olliit ain ark iltaan.

Miule käi sellane tapaus, ku mi emäni nuoreen tyttöön Kuolema kuilule tantsuloihi. Mie en osant yhtää tantsii, ehä mie hyväst ossaa viel nytkää. Vammelsuu poika pyys tantsimaa, ol hämäärä, en olt varma minnuukhää pyys ja ku en osant mäni toisii taakse. Hää män kotihee ja haasto mammallee ja häne mammaa pan taas pakkojaanaapuri naisele ja tää toi meijä mamma korvile jot Ikose Martta itse ei olt sorree eikä mikkää ni hää anto meijä pojale rukkaset.

Sitä paikkaa mis Vammeljoki lask merree sanottii Jooesuuks. Se ol kaunista paikkaa, siel ol sellase perheyhtiö silmusavustamo Ikonen-Portnof, hyö veivät palvattui silmui Viipurii ja jopa Helsinkii ast. Muut asukkaat olliit Koli, Ikonen ja jooesuu suutaar, Helström. Enne Jooesuuta asu Haltsonen ja siint ylöspäi jooemäkkee ol Sirkiä vanha kauppatalo. Se ol monel sukupolveel sekä kauppa jot maaviljelystäki.

Nyt lähetääkii jo Leppänennää päi. Ensiiks on Pajamäki, siin enne olt seppä Lotsari paja tie vierees.

Siit taas alkoit taatsat, ensimmäiseeks on Botmennerin, pietarlaise pankkiherra paikka. Hyö ol ostaneeet Ikose mäaeelt maata lissää ja olliit oikee rikkahii, paljo työväkkee ja palveliioi.

Siit ol Nääsi taatsa, se ol kyl ruhtinas Demidof oikeastaa, mut kaik sannoit vaa Nääsi taatsa.

Nyt tullaakii jo Karjamäe pohjukkaa. Enne ajettii karjaa vilvottelemaa tähä rannapohjukkaa ja siit johtu tämä nimi. Jotkut haastoit jot täs Karjamäe pohjukaas kummitteel mut kukkaa ei osant oikee kertoo jot millane se kummitus ol.

Täst iellee päi ei ookkaa mikkää pakko kävellä pöllystä maantietä vaa pääsöökii Kajeski saatu myöte kävelemmää oikee saatupanelille. Ol Kajeskiil kaks taatsaakii mut ne myötii pois siirrettäväks.

Nyt alkaakii jo Leppänenä, tie kulkoo mere ranna ja soma Harju välis. Asukkaat o Kakko Sirkiä Viuhko Vanhane Heinone Ikone ja siit viime aikoin paljo kesävieraita niis taatsois. Mere ranna puoleel ol Lapika taatsa ensiiks, sen ol ostaant laivavarustaja Grashorn ja häne rouvaa ol kirjailija. Polko Maire on esittänt tääl Uusikirkko kerhoos ne pakinat, Yhessäkymment kilometrii linja-autos ja Maantie laijaas, ne on tään Elsa Grashornin kirjottammii. Lesneri taatsaas asu tohtori Sourander perehinnee.

Harju pääl taas ol kreivi Seremedejefinentine, mitä sanotti ivaa Seremeettova taatsa. Tää kreivi ol myönt tään paikkaan ja muuttaant ulkomaile ja nyt täs ol Rautatieläisii Lepokoti Harjula.

Määepääl ol viel entine Keisari laste lääkäri Ostrakoski taatsa ja yhtee aikaa siin assuit Kersti Bergroth ja Alex Matson, hyö olliit sillo naimisiis keskennää, mut hyö muuttiit siit pois koko Kannakseelt. Niist pois vietyist huviloist jäi oikee kauniit puistot, saavut, jälele. Kaikista kauniimp niist ol Epsteini saatu siin ol nii erikoisii puita ja kaikellaisii lystööhuoneita ja pissentkoi.

Siit tul se kova myrsky v. 1924 ja se hakkais ne kaik palasiiks myöskii Kerni puisto siint viereest. Nyt ollaakii jo Terjooe rajal. Tyrisevä kylä kuulu enne Uuteekirkkoo mut siit se erotettii ja liitettii Terjokkee. Kaik on siel nii muuttuunt nyt, mut yks asja on ain varma. Joka kevät jäät lähtööt rytinä kans nii Vammeljooeest ku Leppänenä rannaastkii, tuomet puhkiaat kukkaa ja kääet kukkuvaat.